

ที่มาและความสำคัญ

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และโดยที่สภาพทางภูมิประเทศของเทศบาลเมืองตาก ที่มีบทบาทเป็นเสมือนประตูสู่ประเทศสหภาพพม่า (Union of Myanmar) และยังเป็นเมืองที่มีความสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือของอนุภูมิภาคที่เชื่อมโยงประเทศเวียดนาม ลาว ไทย และพม่า ตามแนวเส้นทางคมนาคมสายตะวันออกตะวันตก ที่เริ่มต้นจากเมืองมุกดาหาร ผ่านเมืองขอนแก่น พิษณุโลก และสิ้นสุดที่เมืองแม่สอด เทศบาลเมืองตากจึงได้มีแนวคิดจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อวางแผนพัฒนาทางการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองอย่างมีระบบ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และพื้นที่เฉพาะ รวมทั้งโครงการพิเศษอื่นๆ ที่เป็นแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน และเพื่อรองรับการเติบโตของเมืองในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อวางแผนหลักการพัฒนาเมืองด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา โดยวางแผนหลักให้สอดคล้องกับศักยภาพและเป้าหมายในการพัฒนาเมือง (MASTER PLAN) การขยายตัวของชุมชนทั้งปัจจุบัน และอนาคต พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อพัฒนา

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ดำเนินการศึกษาเพื่อวางแผนหลักประกอบด้วย พื้นที่ภายในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีขนาดพื้นที่ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองตาก ประมาณ 7.2 ตารางกิโลเมตร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนหลัก ในการพัฒนาเทศบาลเมืองตากอย่างยั่งยืน คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลเมืองตาก ดังนี้

(1) การพัฒนาเมืองอย่างมีแผนงานและเป็นระบบ จะทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการพัฒนา โดยที่สามารถกำหนดรูปแบบการลงทุน การบริหารโครงการ และทราบที่มาของแหล่งเงินทุน ได้อย่างชัดเจน

(2) การจัดทำแผนพัฒนาจะสามารถกำหนดลำดับความสำคัญและระยะเวลาในการดำเนินโครงการต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย ให้มีความสอดคล้องกับความสำเร็จ ความเร่งด่วน และกำลังความสามารถของงบประมาณ อีกทั้งยังลดความซ้ำซ้อนในการแก้ปัญหา และมีความต่อเนื่องในการพัฒนา

ผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้

จากการที่รัฐได้ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ปี 2547) ซึ่งรายได้ที่ได้จากการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ส่งผลให้มีการสร้างรายได้เข้าประเทศไทยปีละหลายหมื่นล้านบาท เทศบาลเมืองตากซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำปิง ซึ่งเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับน้ำยาวนานสืบต่อเนื่องกันมาหลายร้อยปี ได้แก่ ชาวเมืองแต่ก่อนประกอบอาชีพ เกษตรกรรม การแลกเปลี่ยนสินค้า การเดินทางโดยอาศัยการคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก จนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนบทบาทของแม่น้ำไปสู่การคมนาคมทางบกแทน จึงส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนที่สัมพันธ์กับน้ำต้องถูกลืมไป ขณะเดียวกันในเขตเทศบาลเมืองตากพบว่ายังมีสิ่งที่ยังเหลืออยู่ให้คนรุ่นหลังได้เห็นและควรค่าต่อการอนุรักษ์และสืบทอดต่อคนรุ่นต่อไป ได้แก่ ประเพณีการลอยกระทงสาย สถาปัตยกรรมไทยที่ทรงคุณค่าในด้านภูมิปัญญาแนวคิด และวิถีการก่อสร้างซึ่งจะเป็นหลักฐานอันดีที่จะบอกเล่าเรื่องราวความยิ่งใหญ่ในอดีตได้ กลุ่มชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติต่างๆ เช่น ประเพณีการบวช ประเพณีสงกรานต์ การละเล่น ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นต้น

ดังนั้นการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จึงเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในเมืองที่สัมพันธ์กับสถานที่สำคัญต่างๆ ซึ่งสามารถแยกประเภทแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตากออกเป็นประเภทได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานบันเทิง แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

แหล่งท่องเที่ยวด้านนันทนาการ เป็นต้น ในการศึกษาด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จึงได้แยกประเด็นการศึกษาด้านการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ ความต้องการของการท่องเที่ยว (Demand) และปริมาณการรองรับของนักท่องเที่ยว(Supply) ซึ่งเรียกโดยรวมว่า เป็นการศึกษาวិเคราะห์ถึง ศักยภาพและตลาดการท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองตาก ประกอบไปด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความต้องการของการท่องเที่ยว (Demand)

ในการศึกษาด้านความต้องการของการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตากนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยตัวเลขจากการเก็บข้อมูลของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นฐานข้อมูลในการพิจารณา กอปรกับการสำรวจข้อมูลของในพื้นที่ของบริษัทที่ปรึกษา เพื่อมาประกอบการวิเคราะห์ และทำการเสนอแนะต่อไป ซึ่งจากหัวข้อดังกล่าวสามารถแยกวิเคราะห์ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

- 1.1 ส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยว
- 1.2 ฤดูกาลท่องเที่ยว
- 1.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยว
- 1.4 แนวโน้มการท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองตาก

1.1 ส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาในภาพรวม ระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกพบว่า ในปี 2541 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากฮ่องกง คิดเป็นร้อยละ 9.3 ของนักท่องเที่ยวในเอเชียแปซิฟิก ในส่วนของรายได้จากการการท่องเที่ยวไทยเป็นอันดับ 3 รองจากจีนและฮ่องกงโดยมีรายได้คิดเป็นร้อยละ 8.1 ของรายได้จากการท่องเที่ยวในเอเชียแปซิฟิก เมื่อพิจารณาลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มาประเทศไทยในช่วงปีสศ 2538-2545สศ พบว่า มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวเป็นเพศชายมากกว่าหญิง 60:40 สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาไทยเป็นครั้งแรกและเที่ยวซ้ำมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน 50:50 นิยมเดินทางมาประเทศไทยด้วยตนเองร้อยละ 57 มากกว่ามาเป็นหมู่คณะร้อยละ 43 โดยมีสัดส่วนของการเดินทางมาเพื่อการพักผ่อนมากที่สุดสศสำหรับตลาดท่องเที่ยวหลักที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย คือ กลุ่มประเทศ ในเอเชียตะวันออก ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ จีน และฮ่องกงตามลำดับ รองลงมาคือ ตลาดยุโรป ได้แก่ เยอรมนี สหราชอาณาจักร และ ฝรั่งเศส ,ตลาดอเมริกา, โอเชียเนีย(ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์), และเอเชียใต้ตามลำดับ

จังหวัดตากมีส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยวปี 2545 คิดเป็นร้อยละ 4.16 ของภาคเหนือ (ตารางที่ 1.8.) และบริเวณฝั่งตะวันออก หรือฝั่งเมืองตาก มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเที่ยว 154,886 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนผู้ที่ย้ายมาเยือนจังหวัดตากทั้งหมด เมื่อพิจารณาสวนแบ่งตลาดผู้มาเยี่ยมเยือนฝั่งเมืองตาก ชาวไทยพบว่ามีร้อยละ 6.49 คิดเป็นอันดับ 5 ของภาคเหนือ แลผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดภาคเหนือร้อยละ 1.35 คิดเป็นอันดับ 12 ของภาคเหนือ

จะพบว่าฝั่งเมืองตาก มีแหล่งท่องเที่ยวที่จำกัด จึงมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่เทศบาลเมืองตากมีจำนวนน้อยกว่าทางด้านฝั่งตะวันตกซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่แม่สอด

1.2 ฤดูกาลท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในภาคเหนือของประเทศไทยทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศจะนิยมมาเที่ยวในช่วงหน้าหนาวคือในช่วง พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศเย็นสบาย ประกอบกับเป็นช่วงที่มีดอกไม้ดอกดอกสวยงาม ในขณะที่เดียวกันตามสถิติการท่องเที่ยวปี 2545 และปีที่ผ่านมาพบว่าฤดูกาลที่ผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดตากเป็นชาวต่างชาติมากที่สุด กลับเป็นฤดูฝนคือในช่วงเดือน มิถุนายน-ตุลาคม ของทุกปี สาเหตุอาจเนื่องมาจากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ นิยมเข้ามาล่องแก่งผจญภัยต่างๆ ตามแหล่งน้ำตก หรือเพื่อชมความงามของสายน้ำ และพรรณไม้ตลอดสองขริมน้ำ ส่วนผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยมีตัวเลขที่ไม่แตกต่างกันในแต่ละเดือน แสดงให้เห็นว่าฤดูกาลไม่เป็นอุปสรรคสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย

1.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดตาก โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมของชาวไทย และพฤติกรรมของชาวต่างประเทศ ดังนี้

■ ชาวไทย

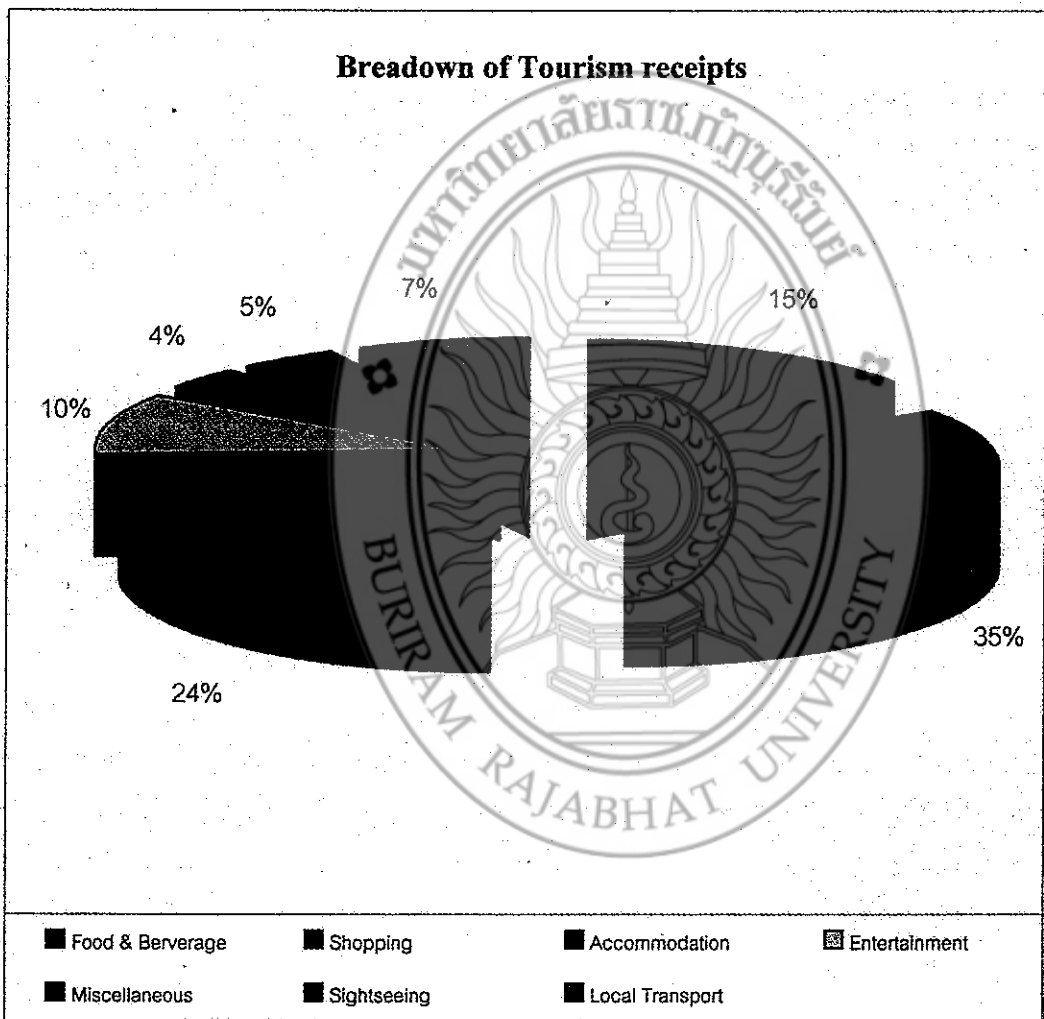
ที่ผู้มาเยี่ยมเยือนส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานครและภาคกลางตามลำดับ โดยมีสัดส่วนของจำนวนนักท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยว 5 : 1 คน ซึ่งผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-44 ปี (ตารางที่ 1.5) อยู่ในวัยแรงงานถึงร้อยละ 88.36 ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้างถึงร้อยละ 26.41 รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 19.81 การประกอบอาชีพส่วนตัว/ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 16.34 (ตารางที่ 1.4) ตามลำดับ ส่วนใหญ่ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยนิยมมาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกทีลอซู อุทยานแห่งชาติแล่วัดต่างๆ บ่อน้ำร้อนแม่กาษา (ตารางที่ 1.6) โดยมีวัตถุประสงค์ของการมาเยี่ยมเยือนยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนถึงร้อยละ 60.24 รองลงมาเพื่อประกอบธุรกิจร้อยละ 8.54 (ตารางที่ 1.3) โดยจะนิยมเข้าพักในโรงแรม, บังกาโล/รีสอร์ท, และบ้านญาติตามลำดับ โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,357 บาท(ตารางที่ 1.0)

■ ชาวต่างประเทศ

ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมาจาก ทวีปยุโรป เอเชีย และอเมริกาตามลำดับจากมากไปน้อย (ตารางที่ 1.7) เป็นที่น่าสังเกตว่าสัดส่วนของการมาท่องเที่ยวต่อการมาทัศนศึกษาคิดเป็น 1:1 คน ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงาน อายุอยู่ระหว่าง 15-44 ปี ถึงร้อยละ 80.49 (ตารางที่ 1.5) ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศนิยมแหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นอุทยานแห่งชาติตาก

สินมหาราช, บ่อน้ำร้อนแม่กาษา, แหล่งน้ำตกต่างๆ และวัดตามลำดับจากมากไปน้อย โดยมีวัตถุประสงค์ของการมาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนถึงร้อยละ 92.72 และอีกร้อยละ 1.12 มาเพื่อประกอบธุรกิจ (ตารางที่ 1.3) ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเข้าพักที่โรงแรมคิดเป็นร้อยละ 66.80 รองลงมาเป็นการเข้าพักยังบังกะโล รีสอร์ท ร้อยละ 11.21 และเข้าพักยังอุทยานแห่งชาติที่จัดไว้รองรับคิดเป็นร้อยละ 10.55 ตามลำดับ จะพักเฉลี่ย 2 วันเป็นอย่างน้อยโดยมีการใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 1,251 บาท (รูปที่ 1)โดยมีการใช้เงินดังนี้

รูปที่ 1 การแบ่งสัดส่วนการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในประเทศไทย

ที่มา : สถิติการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.0 สรุปผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดตาก

รายการข้อมูล	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	574,321	45,223	619,544
นักท่องเที่ยว	476,549	21,140	497,689
นักทัศนาจร	97,772	24,083	121,855
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง	574,321	45,223	619,544
เครื่องบิน	7,600	1,358	8,958
ประเภท			
รถไฟ	-	-	-
การเดินทาง			
รถโดยสารประจำทาง	236,713	10,392	247,105
รถส่วนตัว	330,008	33,473	363,481
อื่น ๆ	-	-	-
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก	476,549	21,140	497,689
โรงแรม	163,007	14,122	177,129
เกสต์เฮาส์	2,073	1,369	3,442
บังกาโล/รีสอร์ท	164,937	2,370	167,307
บ้านญาติ/เพื่อน	123,965	1,048	125,013
ที่พักในอุทยานฯ	21,985	2,231	24,216
บ้านรับรองฯ	582	-	582
อื่น ๆ	-	-	-
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)	1.92	2.01	1.92
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)	1,364.56	1,252.67	1,356.40
นักท่องเที่ยว	1,414.87	1,516.54	1,419.18
นักทัศนาจร	1,119.44	1,021.05	1,115.26
รายได้(ล้านบาท)	1,404.00	89.03	1,493.03
นักท่องเที่ยว	1,294.55	64.44	1,358.99
นักทัศนาจร	109.45	24.59	134.04
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)	2.40	1.31	2.32

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามภูมิภาค

ถิ่นที่อยู่ของผู้เยี่ยมเยือน	นักท่องเที่ยว จำนวน(คน)	นักท่องเที่ยว จำนวน(คน)	ผู้เยี่ยมเยือน	
			จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. กรุงเทพมหานคร	118,904	16,955	135,859	23.66
2. ภาคกลาง	50,951	18,107	69,058	12.02
3. ภาคตะวันตก	28,849	10,318	39,167	6.82
4. ภาคตะวันออก	28,612	5,758	34,370	5.98
5. ภาคเหนือ	187,151	36,192	223,343	38.89
6. ภาคใต้	24,680	4,240	28,920	5.04
7. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37,402	6,202	43,604	7.59
รวม	476,549	97,772	574,321	100.00

ตารางที่ 1.2 จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามสถานที่พัก

สถานที่พัก	นักท่องเที่ยว			ร้อยละ
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม	
1. โรงแรม	163,007	14,122	177,129	35.59
2. เกสต์เฮาส์	2,073	1,369	3,442	0.69
3. บังกาโล/รีสอร์ท	164,937	2,370	167,307	33.62
4. บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	123,965	1,048	125,013	25.12
5. ที่พักในอุทยานแห่งชาติ	21,985	2,231	24,216	4.87
6. บ้านพักรับรองของทางราชการ	582	0	582	0.12
7. อื่น ๆ	0	0	0	-0.01
รวม	476,549	21,140	497,689	100.00

ตารางที่ 1.3 จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามวัตถุประสงค์การเดินทาง

วัตถุประสงค์หลัก ของการเดินทาง	นักท่องเที่ยว			นักท่องเที่ยว			ผู้เยี่ยมชมเยือน			
	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ร้อยละ
1. ท่องเที่ยวพักผ่อน	281,076	19,175	300,251	64,880	22,691	87,571	345,956	41,866	387,822	62.60
2. ธุรกิจ	41,877	308	42,185	7,149	322	7,471	49,026	630	49,656	8.01
3. ปฏิบัติราชการ	17,143	0	17,143	1,747	0	1,747	18,890	0	18,890	3.05
4. ประชุม/สัมมนา	35,396	86	35,482	2,819	0	2,819	38,215	86	38,301	6.18
5. ทักษะศึกษา	10,998	42	11,040	4,343	208	4,551	15,341	250	15,591	2.52
6. อื่น ๆ	90,059	1,529	91,588	16,834	862	17,696	106,893	2,391	109,284	17.64
รวมทั้งหมด	476,54	21,140	497,689	97,772	24,083	121,855	574,321	45,223	619,544	100.00

ตารางที่ 1.4 จำนวนนักท่องเที่ยว แยกตามอาชีพของนักท่องเที่ยว

อาชีพ	นักท่องเที่ยว			นักท่องเที่ยว			ผู้เยี่ยมชมเยือน			
	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ร้อยละ
1. ข้าราชการ พนักงานรัฐ	99,476	1,504	100,980	14,314	709	15,023	113,790	2,213	116,003	18.72
2. นักศึกษา	56,150	1,609	57,759	18,127	4,972	23,099	74,277	6,581	80,858	13.05
3. ประกอบกิจการ ส่วนตัว	81,512	5,660	87,172	12,353	5,542	17,895	93,865	11,202	105,067	16.96
4. ตัวแทนขายสินค้า	39,002	2,338	41,340	7,467	1,024	8,491	46,469	3,362	49,831	8.04
5. แม่บ้าน	6,815	621	7,436	1,719	141	1,860	8,534	762	9,296	1.50
6. พนักงานลูกจ้าง	126,915	5,025	131,940	24,779	8,732	33,511	151,694	13,757	165,451	26.71
7. เกษตรกร	6,757	774	7,531	2,570	564	3,134	9,327	1,338	10,665	1.72
8. อื่น ๆ	59,922	3,609	63,531	16,443	2,399	18,842	76,365	6,008	82,373	13.30
รวมทั้งหมด	476,549	21,140	497,689	97,772	24,083	121,855	574,321	45,223	619,544	100.00

ตารางที่ 1.5 จำนวนนักท่องเที่ยว แยกตามอายุของนักท่องเที่ยว

อายุ (ปี)	นักท่องเที่ยว			นักท่องเที่ยว			ผู้เยี่ยมชม			
	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ไทย	ต่าง ประเทศ	รวม	ร้อยละ
1. 15 - 24 ปี	138,411	3,508	141,919	27,060	7,414	34,474	165,471	10,922	176,393	28.47
2. 25 - 34 ปี	187,262	7,433	194,695	36,440	7,215	43,655	223,702	14,648	238,350	38.47
3. 35 - 44 ปี	98,610	5,636	104,246	19,739	5,194	24,933	118,349	10,830	129,179	20.85
4. 45 - 54 ปี	37,501	2,335	39,836	8,864	2,844	11,708	46,365	5,179	51,544	8.32
5. 55 - 64 ปี	8,828	1,830	10,658	1,581	668	2,249	10,409	2,498	12,907	2.08
6. มากกว่า 64 ปี	5,937	398	6,335	4,088	748	4,836	10,025	1,146	11,171	1.81
รวม	476,549	21,140	497,689	97,772	24,083	121,855	574,321	45,223	619,544	100.00

ตารางที่ 1.6 จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามสถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว	สัดส่วนของสถานที่ท่องเที่ยว ที่ผู้เยี่ยมชมท่องเที่ยว 10 อันดับแรก		
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
1. อุทยานแห่งชาติดงลิงมหาสาร	11.07	15.45	11.39
2. น้ำตกต่าง ๆ	13.69	10.13	13.43
3. วัด	9.28	10.49	9.37
4. บ่อน้ำร้อนแม่ภากา	9.32	14.00	9.66
5. เขื่อนภูมิพล	5.17	7.02	5.31
6. พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	6.48	7.19	6.53
7. ล่องแพแม่ตื่น	4.63	5.41	4.69
8. ถ้ำแม่อุสุ	3.58	3.85	3.60
9. ในเมือง	5.40	5.35	5.39
10. อุทยานแห่งชาติลานสาง	1.88	1.33	1.84

ตารางที่ 1.7 จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดตาก

Nationality	January - December		
	2002	2001	D(%)
Thai	330,017	303,935	+ 8.58
Malaysia	289	119	+ 142.86
Singapore	123	116	+ 6.03
China	262	103	+ 154.37
Hong Kong	472	717	- 34.17
Japan	599	785	- 23.69
Korea	111	31	+ 258.06
Taiwan	199	127	+ 56.69
Belgium	222	303	- 26.73
Denmark	2,058	2,223	- 7.42
France	519	685	- 24.23
Germany	1,415	1,342	+ 5.44
Italy	247	358	- 31.01
Netherlands	4,768	4,528	+ 5.30
Sweden	259	219	+ 18.26
Switzerland	209	318	- 34.28
U.K.	835	933	- 10.50
U.S.A.	2,116	2,195	- 3.60
Canada	300	453	- 33.77
Australia	573	660	- 13.18
New Zealand	78	181	- 56.91
India	186	223	- 16.59
Myanmar	638	594	+ 7.41
Others	1,354	1,361	- 0.51
Total	347,878	322,644	+ 7.82

ตารางที่ 1.8 จำนวนนักท่องเที่ยว ส่วนแบ่งตลาดนักท่องเที่ยว ระดับภูมิภาค ปี 2545

ลำดับ ที่	จังหวัด	นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว		ผู้เยี่ยมเยือน		รวม	Share	Share	Share
		คนไทย	ชาวต่างประเทศ	คนไทย	ชาวต่างประเทศ	คนไทย	ชาวต่างประเทศ		ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ภาคเหนือ
1	เชียงใหม่	1,683,600	1,492,261	223,911	53,106	1,907,511	1,545,367	3,452,878	22.01	47.05	23.67
2	เชียงราย	654,351	363,401	50,123	16,995	704,474	380,396	1,084,870	8.13	11.58	7.44
3	แม่ฮ่องสอน	90,155	130,130	4,512	6,746	94,667	136,876	231,543	1.09	4.17	1.59
4	พิษณุโลก	1,225,803	261,735	355,183	98,482	1,580,986	360,217	1,941,203	18.24	10.97	13.31
5	สุโขทัย	266,611	190,277	85,507	150,393	352,118	340,670	692,788	4.06	10.37	4.75
6	ตาก	461,390	22,068	100,689	22,351	562,079	44,419	606,498	6.49	1.35	4.16
7	กำแพงเพชร	169,692	12,768	70,007	6,634	239,699	19,402	259,101	2.77	0.59	1.78
8	เพชรบูรณ์	434,250	23,084	90,286	12,592	524,536	35,676	560,212	6.05	1.09	3.84
9	ลำปาง	322,671	83,726	67,016	13,542	389,687	97,268	486,955	4.5	2.96	3.34
10	แพร่	286,822	26,215	315,761	63,706	602,583	89,921	692,504	6.95	2.74	4.75
11	น่าน	279,423	6,153	156,032	12,976	435,455	19,129	454,584	5.02	0.58	3.12
12	พะเยา	176,888	7,541	174,257	53,467	351,145	61,008	412,153	4.05	1.86	2.83
13	ลำพูน	16,709	62	273,154	85,826	289,863	85,888	375,751	3.34	2.62	2.58
14	อุดรดิตถ์	132,142	3,014	72,446	17,267	204,588	20,281	224,869	2.36	0.62	1.54
15	นครสวรรค์	250,840	9,344	176,631	38,524	427,471	47,868	475,339	4.93	1.46	3.26
16	อื่นๆ	1,142,824	52,829	1,168,281	271,766	2,311,105	324,095	2,635,200	26.67	9.87	18.07
	รวม	6,451,347	2,631,779	2,215,515	652,607	8,666,862	3,284,386	14,586,448	100	100	100.00

1.4 แนวโน้มการท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองตาก

การพยากรณ์ภาพรวม จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มาเยี่ยมเยือนประเทศไทย ในอนาคตภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การเติบโตของเศรษฐกิจโลก อัตราการแลกเปลี่ยนและเหตุการณ์ที่มีผลต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจากข้อสมมติฐานที่ว่าเศรษฐกิจโลกมีอัตราการเติบโตร้อยละ 4 ในช่วงปี 2542-2543 และร้อยละ 3 ในปีต่อไป คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย จะเพิ่มขึ้นจาก 8.65 ล้านคนในปี 2542 เป็น 15.08 ล้านคนในปี 2549 โดยมีวันพักเฉลี่ย 9.24 วัน และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 3,869 บาท/คน/วัน การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศ รายจังหวัด ในปี 2543 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ กระจายตัวอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทั่วประเทศ กรุงเทพมหานครมีนักท่องเที่ยวสูงสุด 17 ล้านคน รองลงมาได้แก่เชียงใหม่ และพัทลุง มีนักท่องเที่ยว 4.5 และ 3.5 ล้านคนตามลำดับ และคาดว่าในอนาคตตัวเลขนักท่องเที่ยวจะเพิ่มสูงขึ้นทุกปี¹

ในส่วนของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย พบว่าเมื่อปี 2539 - 2540 ที่ผ่านมามีแนวโน้มการท่องเที่ยวลดลงอาจเป็นผลมาจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และจะกระทบกับการท่องเที่ยวในครัวเรือนของชาวไทยโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าตัวเลขนักท่องเที่ยวของไทยในภาพรวมทั้งประเทศ มีการท่องเที่ยวภายในประเทศกันมากขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีจากปี 2542 - 2545 อาจเป็นผลมาจากนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ที่เร่งให้เกิดการใช้จ่ายเงินในรูปแบบต่างๆมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจกำลังฟื้นตัวส่งผลให้ตัวเลขนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มสูงขึ้นนั่นเอง

ในระดับภูมิภาคเหนือนี้การท่องเที่ยวจังหวัดตากมีผู้มาเยี่ยมเยือนอยู่อันดับที่ 6 ของภูมิภาคเหนือซึ่งรองจากจังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย สุโขทัย แพร่ ตาลำดับจากมากที่สุดมาน้อย จากตัวเลขดังกล่าว พบว่าจังหวัดดังกล่าวมีแหล่งดึงดูดทางด้านการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ เมืองศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมของเชียงใหม่ เมืองพระพุทธชินราชพิษณุโลก เมืองชายแดนและธรรมชาติที่งดงามของเชียงราย เมืองมรดกโลกของสุโขทัย เป็นต้น ซึ่งจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาจากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันจังหวัดตากมีฐานะเป็นเมืองชายแดน และมีธรรมชาติที่งดงาม ที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ไม่น้อยในแต่ละปีผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศในจังหวัดตาก

1 โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวไทย (พ.ศ. 2545 - 2549). สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI). 565 ซ.รามคำแหง 39. ถ.รามคำแหง, วังทองหลาง, บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10310.

เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงปานกลาง ในด้านตลาดการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ² ซึ่งในปี 2541 มีผู้มาเยี่ยมเยือน 32,613 คน และในปี 2545 มีผู้มาเยี่ยมเยือน 31,814 คน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คาดว่าในปี 2555 จะมีผู้มาเยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นเป็น 56,799 คน และในปี 2565 จะมีผู้มาเยี่ยมเยือนเพิ่มเป็น 97,269 คน (ตารางที่ 1.8) โดยจะมีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยววันละ 1,500 บาท/คน/วัน และพักในพื้นที่ยาวขึ้นจากเดิม 2 วัน เป็น 2.5 วัน เนื่องจากจังหวัดตากมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้ใช้จ่ายและพักอาศัยอยู่ในจังหวัดมากขึ้น

ตารางที่ 1.8 การคาดการณ์นักท่องเที่ยวตามสภาพปกติ

ปี พ.ศ.	ผู้เยี่ยมเยือน			ฝั่งเมืองตาก ร้อยละ 25 ผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดตาก
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม	
2541	460,534	32,613	493,147	123,287
2545	523,165	31,814	554,979	138,745
2550	757,523	56,799	814,322	203,581
2555	941,853	70,289	1,012,143	253,036
2560	1,126,184	83,779	1,209,963	302,491
2565	1,310,514	97,269	1,407,784	351,946

2. การรองรับการท่องเที่ยว

เป็นการพิจารณาในแง่ของ Supply ที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งจังหวัดตาก และในภาพรวมของศักยภาพเขตเทศบาลเมืองตาก โดยวิเคราะห์จากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการ และเอกชนเป็นเจ้าของกิจการเป็นต้น สามารถแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก

ในจังหวัดตากมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นมากที่สุด ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รองลงมาเป็นเมืองการค้าชายแดนบริเวณ อำเภอแม่สอด ได้แก่ น้ำตกทีลอซู บ่อน้ำพุร้อน ตลาดชายแดนริมเมย และอุทยานแห่งชาติต่างๆ ซึ่งทั้งหมดนี้อยู่บริเวณฝั่งทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดตาก แหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันถือว่าเป็นแหล่งดึงดูดการท่องเที่ยวหลักของจังหวัดตาก จากข้อมูลที่ได้นำเสนอในเบื้องต้นพบว่า จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวเป็นจำนวนมากในภาคเหนือ

2 โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวไทย (พ.ศ. 2545 - 2549). สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย (TDRI). 565 ซ.รามคำแหง 39. ถ.รามคำแหง. วังทองหลาง. บางกะปิ. กรุงเทพมหานคร 10310.

มักจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวของจังหวัดตากยังขาดความหลากหลาย และยังมีทางเลือกให้นักท่องเที่ยวน้อย เมื่อเทียบกับเมืองท่องเที่ยวชั้นนำในกลุ่มจังหวัดทางภาคเหนือด้วยกัน ดังนั้นจังหวัดตากจึงควรเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้ควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกและเป็นแหล่งดึงดูดการท่องเที่ยวแห่งใหม่ให้เกิดขึ้น

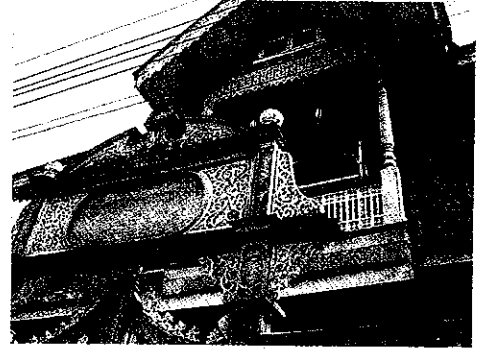
แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในด้านศิลปวัฒนธรรมมีอยู่ 2 พื้นที่ด้วยกัน ได้แก่ บริเวณเมืองแม่สอดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดตาก และบริเวณเมืองตากและบ้านตากซึ่งเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมทางด้านฝั่งทิศตะวันออกของพื้นที่จังหวัดตาก แหล่งศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ฝั่งตะวันออก พบว่ามีการกระจายตัวอยู่ในเขตเทศบาลเมืองตากที่ยังเหลือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้เยาวชนและผู้สนใจได้ศึกษา และสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองได้อย่างน่าภาคภูมิใจ ได้แก่

2.1.1 วิถีชีวิตของชุมชนตรอกจีน

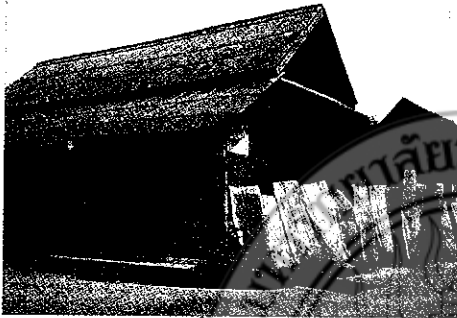
ที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางด้านกายภาพ ไว้ได้อย่างโดดเด่นโดยมีอาคารลักษณะทรงไทยริมน้ำที่มีความงดงาม และสมบูรณ์แบบมากที่สุดในประเทศไทยแห่งหนึ่ง ซึ่งปัจจุบัน(ดูภาพประกอบ) เจ้าของอาคารยังรักษาสภาพเดิมไว้ให้เป็นอย่างเดิม อยู่หลายสิบหลังคาเรือน แต่ปัจจุบันพบว่าหมู่อาคารทรงไทยดังกล่าว มีลักษณะทรุดโทรมลงไปมาก จึงควรเร่งดำเนินการอนุรักษ์และปรับปรุงหมู่อาคารทรงไทยให้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการอยู่อาศัย หรือวิถีชีวิตที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในชุมชนดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งภายในชุมชนมีวิถีชีวิต ได้แก่ กิจกรรมการสอนและฝึกดนตรีไทย บ้านทำข้าวต้มπίงหรือข้าวเหนียวπίง ร้านทำผ้าไทยที่ร้อยขึ้นชื่อของจังหวัด ร้านทำของชำรายเป็นของที่ระลึก ร้านตัดเย็บเสื้อผ้าไทยที่ออกแบบโดยคนในชุมชนเอง เป็นต้น ซึ่งในอดีตนั้นชุมชนนี้มีความสัมพันธ์กับวัดโดยมีวัดสีตารามเป็นศูนย์กลางชุมชน และเดิมเคยเป็นย่านค้าขายของเก่าเมืองตาก สมัยที่ลำน้ำแม่ปีงยังไม่ถูกถมเพื่อขยายฝั่ง และยังเป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องอุปโภค บริโภค ที่ส่งมาจากปากน้ำโพมาขึ้นที่บ้านท่าจีน ย่านนี้จึงคับคั่งด้วยผู้คนที่มาซื้อขายขนถ่ายสินค้า ดังเช่น ลำเพ็งในกรุงเทพมหานคร แต่ในปัจจุบันเงียบเหงา ไม่ใช่ย่านการค้าเหมือนแต่ก่อน เป็นเพียงหมู่บ้านที่มีเรือนไทยโบราณสร้างด้วยไม้สักทรงไทย ซึ่งหาได้ยากในสมัยปัจจุบัน

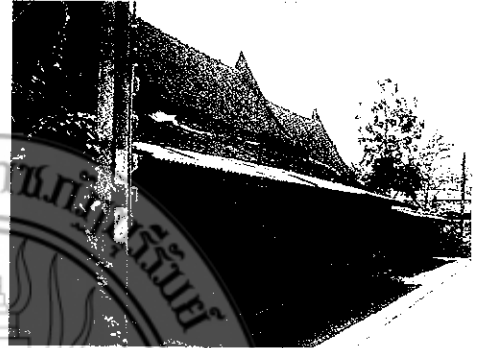
บริเวณตรอกในชุมชนจีนปัจจุบัน

สภาพความสมบูรณ์ของอาคารในชุมชนจีน

เรือนไทยร้านค้าริมน้ำในชุมชนจีนปัจจุบัน

เรือนไทยร้านค้าริมน้ำในชุมชนจีนปัจจุบัน

อุโบสถแบบตะวันตก วัดสี่ตสาราม

กลุ่มอาคารทรงไทยภาคกลางในชุมชนจีนปัจจุบัน

2.1.2 ศาลพระบรมรูปและศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือของชาวจังหวัดตากและปวงชนชาวไทยทั้งหลาย ตั้งอยู่ที่สี่แยกถนนจรดวิถีถ่อง ตัดกับถนนมหาตมะไทยบำรุง ใกล้ศาลากลางจังหวัด ศาลนี้แต่เดิมอยู่บนดอยวัดเขาแก้วฝั่งตรงข้ามกับตัวเมือง ต่อมาในปี 2490 ชาวเมืองเห็นว่า ศาลนั้นไม่สมพระเกียรติ จึงช่วยกันสร้างศาลขึ้นใหม่พร้อมกับให้กรมศิลปากรหล่อพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชขนาดใหญ่กว่าพระองค์จริงเล็กน้อยในพระราชอิริยาบถประทับนั่งอยู่บนราชอาสน์มีพระแสงดาบพาดอยู่ที่พระเพล่า ที่ฐานพระบรมรูปมีคำจารึกว่า พระเจ้าตากสินกรุงธนบุรี ทรงพระราชสมภพเมื่อ 2277 สวรรคต 2325 “รวม 48 พรรษา” ศาลนี้เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป และทุกปีในระหว่างวันสิ้นปี และวันปีใหม่จะมีงานฉลองเป็นประเพณี

2.1.3 พระอุโบสถและกุฏิวัดศรีตลาราม

เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งในจังหวัดตาก ตั้งอยู่ที่บ้านจีนตำบลระแหงวัดนี้ตั้งอยู่ใจกลางย่านชุมชน มีถนนรอบวัด ด้านหน้าติดกับถนนตากสิน เหตุที่ชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่าวัดน้ำหัก เพราะในสมัยก่อนบริเวณด้านตะวันตกของวัดเป็นแม่น้ำปิง กระแสน้ำไหลหักวน เนื่องจากเมื่อถึงหน้าน้ำหลาก น้ำจากห้วยแม่ท้อซึ่งไหลแรงมากได้ไหลตัดกระแสน้ำของแม่น้ำปิงให้เบนหักมายังทำนบน้ำหน้าวัดนี้ ชาวบ้านจึงนิยมเรียกว่า วัดน้ำหักทำ ต่อมาได้มีการถมดินสองฝั่งแม่น้ำ ร่องน้ำเปลี่ยนไป จึงไม่มีคูกน้ำที่มีกระแสน้ำไหลวนให้เห็นอีก มีบรรยากาศร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่มากมาย เป็นวัดที่มีกุฏิพระ และโบสถ์สร้างตามศิลปะยุโรป แม้แต่อาคารกุฏิพระมีลักษณะเป็นเรือนไม้เก่าแก่ในวัดก็เช่นกัน ต่อมาพระอุโบสถถูกไฟไหม้จึงสร้างขึ้นใหม่ หน้าอุโบสถมีวิหารคด สร้างด้วยไม้แกะสลักลวดลายภายในประดิษฐานพระพุทธรูปสมัยอยุธยา

2.1.4 ศาลหลักเมืองสี่มหาราช

ตั้งอยู่ที่บ้านปากร้อง หมู่ที่ 6 ต. ป่ามะม่วง อยู่เชิงสะพานกิตติขจร ก่อนเข้าตัวเมืองตาก จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เมืองตากเป็นเมืองเก่าก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นเมืองที่มีพระมหाराชาเจ้าในอดีตได้เสด็จมาชุมนุมกองทัพที่เมืองตากถึง 4 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงชนช้างกับขุนสามชนเจ้าเมืองขอด สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกาศอิสรภาพ ณ เมืองแครง แล้วยกทัพกลับราชอาณาจักรไทย โดยเสด็จผ่านดินแดนเมืองตากเป็นแห่งแรก สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงนำทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ และได้สร้างวัดพระนารายณ์ ที่เชิงสะพานกิตติขจรปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเคยได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองตากเพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของอดีตมหาราชทั้งสี่พระองค์ และเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจังหวัดตาก จึงได้จัดสร้างศาลหลักเมืองสี่มหาราชขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2535

2.1.5 สวนสาธารณะริมน้ำปิง

เป็นลักษณะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นสถานที่ออกกำลังกายในเมือง โดยอาศัยธรรมชาติของสายน้ำปิงที่ไหลผ่านตลอดปี เป็นจุดดึงดูดให้ประชาชนภายในเขตเทศบาลเมืองตาก และประชาชนทั่วไปหรือนักท่องเที่ยว เข้ามาชื่นชมความงามตลอดริมฝั่งของแม่น้ำปิง กอปรกับสวนสาธารณะดังกล่าวยังเป็นสถานที่ต้อนรับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมงาน เทศกาลลอยกระทงสาย ที่จัดขึ้นบริเวณริมแม่น้ำปิง หน้าสำนักงานเทศบาลเมือง ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่ สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน โดยชาวบ้านจะนำกะลามะพร้าว ใส่ขี้ไต้แล้วจุดไฟ ปล่อยให้ลอยลงแม่น้ำเป็นระยะๆ สม่่าเสมอ แลดูเป็นสายส่องแสงระยิบระยับสวยงาม มีการประกวดการปล่อยกระทงสาย มีขบวนแห่และประกวดกระทงใหญ่ กระทงประดิษฐ์ ประกวดนางนพมาศ รวมทั้งการแสดงมหรสพและนิทรรศการต่างๆมากมาย ซึ่งจัดว่าเป็นงานที่ชาวจังหวัดตากร่วมกันจัดขึ้นทุกปี นอกจากนี้ยังใช้เป็นพื้นที่เชื่อมต่อกิจกรรมของงานตากสินมหาราชานุสรณ์และงานกาชาดจังหวัด ซึ่งจัดขึ้นบริเวณศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และสนามกีฬาจังหวัด ในช่วงสงกรานต์ปีเก่าต้อนรับปีใหม่

มีพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณ ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีการจัดขบวนแห่เครื่องเช่นสังเวศ การออกร้าน และการแสดงมหรสพต่างๆ

ดังนั้น ถ้ามีการพัฒนาบริเวณสวนสาธารณะริมน้ำให้สวยงาม และสามารถรองรับกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือกิจกรรมในช่วงเทศกาลต่างๆได้อย่างลงตัว จะส่งผลให้สวนสาธารณะริมน้ำแห่งนี้มีบทบาท ที่ไม่ใช่เป็นสวนสาธารณะระดับชุมชนเท่านั้น หากแต่จะเป็นสวนสาธารณะระดับเมือง และจะเชื่อมโยงไปถึงระดับชาติได้ เนื่องจาก การจัดเทศกาลลอยกระทงสาย เป็นเทศกาลที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ ดังนั้นสวนดังกล่าวจึงทำหน้าที่ถ่ายทอดความโดดเด่น ความงดงามไปสู่สายตาชาวไทยทั่วประเทศ และชาวโลกได้อย่างน่าภาคภูมิใจนั่นเอง

2.2 โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับ

โครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่รองรับการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ หรือระบบการบริการต่างๆที่จ่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยี่ยมชมเยือน ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองตากซึ่งได้แก่ ระบบโครงข่ายถนน ระบบขนส่งสาธารณะ ความรู้ความเข้าใจของพลเมืองในการให้บริการ การติดต่อสื่อสาร ที่พักรอคอย บริการนำเที่ยว สถานที่จำหน่ายอาหาร อาคารสำนักงานที่ทำการเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนเจ้าหน้าที่ให้บริการในด้านต่างๆเป็นต้น ซึ่งในที่นี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.2.4 เป็นของรัฐ

ได้แก่ บริษัทขนส่ง จำกัด องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถานพยาบาล ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจังหวัดตาก นอกจากนี้ยังพบว่ามีสถาบันการเงินที่ครบทุกสถาบัน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีจำนวน 10 แห่ง คือ

- 1.ธนาคารกรุงไทย จำกัด
- 2.ธนาคารออมสิน
- 3.ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
- 4.ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด
- 5.ธนาคารกสิกรไทย จำกัด
- 6.ธนาคารทหารไทย จำกัด
- 7.ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด
- 8.ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
- 9.ธนาคารอาคารสงเคราะห์
- 10.ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.1 บริการห้องพักกับโรงแรมที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ลำดับ	ชื่อโรงแรม	สถานที่ตั้ง	โทรศัพท์	จำนวนห้อง
1	โรงแรมเวียงตาก 1	25/3 ถนนมหาดไทยบำรุง ตำบลระแหง	0-5551-1910	100
2	โรงแรมเวียงตาก 2	236 ถนนจอมพล ตำบลระแหง	0-5551-2507-8	75
3	โรงแรมสงวนไทย	393 ซอยตากสิน ตำบลหนองหลวง	0-5551-1265	41
4	โรงแรมเมฆวิไล	311/1 ตำบลระแหง	0-5551-1732	59
5	โรงแรมสวนสิน การ์เด็นรีสอร์ท	8/7 ตำบลระแหง	0-5551-1436	39
6	โรงแรมแม่ปิง	231/4-6 ตำบลหนองหลวง	0-5551-1807	41

2.3 แนวโน้มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก

การท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองตาก ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับเมือง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงได้เท่านั้น เช่น สวนสาธารณะริมน้ำปิง ชุมชนตรอกจีน สวนสาธารณะหนองมณีบรรพต วัดสี่ตลาราม(วัดน้ำหัก) เป็นต้น ซึ่งการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตากให้เป็นที่สนใจ และสามารถดึงดูดประชาชนทั่วไปให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ จะต้องดำเนินการอย่างครอบคลุมครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งในที่นี้จะทำการศึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวภายในเทศบาลเมืองตากก่อน ส่วนในด้านอื่น ๆ นั้นคงจะต้องมีการวางแผนต่อไปอีกขั้นหนึ่งหลังจาก มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวหากมีการส่งเสริมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พบว่ามีจำนวน 3 แห่งด้วยกัน ได้แก่

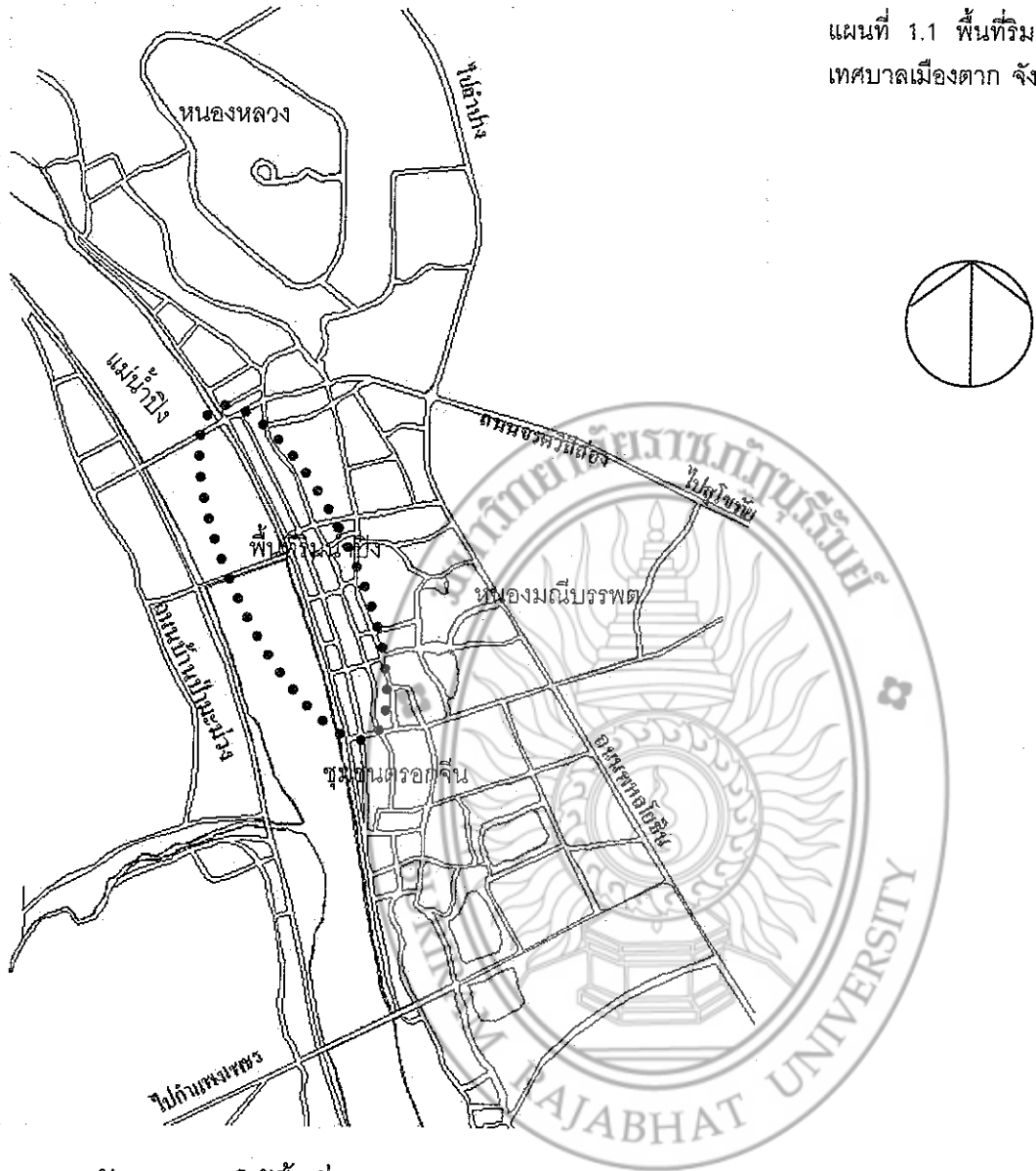
2.3.1 แหล่งท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ในด้านตลาดการท่องเที่ยว ในหัวข้อที่ผ่านมาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงเหมาะสมต่อการส่งเสริมให้เกิดแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเข้ามาพักผ่อนชื่นชมความงามธรรมชาติ วิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่

■ พื้นที่ริมแม่น้ำปิง

สภาพทั่วไป

เทศบาลเมืองตากตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิงฝั่งตะวันออก ซึ่งตัวเมืองมีลักษณะยาวขนานไปตามแม่น้ำปิง ปัจจุบัน(ปี 2547) การใช้ที่ดินบริเวณริมน้ำถูกกันพื้นที่ให้อยู่ห่างริมน้ำ และมีการตกแต่งสวน ทางเดิน ลานกีฬา ให้สวยงามตลอดริมฝั่งแม่น้ำปิง และพบว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ริมน้ำ ซึ่งจะแตกต่างจากเมืองอื่นที่มีพื้นที่ริมแม่น้ำ มักจะประสบกับปัญหาการบุกรุกพื้นที่ริมน้ำ ถัดจากพื้นที่สวนจะเป็นถนนกว้าง 4 ช่องจราจรไม่มีเกาะกลาง และถัดจากถนนเป็นพื้นที่ตลาดสด และตลาดผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดของเมืองตากและเชื่อมต่อด้วยพื้นที่พาณิชยกรรม(COMMERCIAL)ที่มีความคึกคักที่สุดเนื่องจากอยู่ใกล้กับตลาดนั่นเอง บริเวณพื้นที่ริมน้ำจะมีความหนาแน่นในช่วงเช้าและเย็นของทุกวัน (รูปที่ 1.2)

แผนที่ 1.1 พื้นที่ริมแม่น้ำปิง
เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ลักษณะการใช้พื้นที่

พบว่าในช่วงเช้า - เย็นของทุกวันมีประชาชนหนาแน่นพอสมควรมาใช้พื้นที่ เป็นที่ออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจ แล้วซื้อสินค้าประเภทต่างๆกลับบ้าน ซึ่งจุดดังกล่าวเป็นศูนย์รวมของเมืองในยามปกติ ขณะเดียวกันทุกวันในช่วงประมาณ 19.00 - 21.00 น. บริเวณดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ขายสินค้าประเภทต่างๆ(ตลาดได้รุ่ง) ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่มต่างๆ และนอกจากนั้นยังพบว่า มีลานกิจกรรมรองรับประชาชนที่มาใช้พื้นที่ในช่วงกลางคืนได้เป็นอย่างดี ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการแสดง นิทรรศการในรูปแบบต่างๆของเทศบาลฯ หรือหน่วยงานของรัฐในรูปแบบต่างๆ กิจกรรมการเล่น

กีฬาของวัยรุ่น(สเก็ตบอร์ด ซ้อมดนตรีประกอบเพลง ซ้อมเชียร์ เป็นต้น) ซึ่งเป็นการสร้างทางเลือกให้แก่วัยรุ่นนั่นเอง

การเข้าถึงพื้นที่

สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้โดยใช้รถยนต์ประเภทต่างๆ เนื่องจากพื้นที่ริมแม่น้ำปิงจะเชื่อมโยงกับถนนสายหลัก โดยมีจุดสังเกต (LANDMARK) เป็นอาคารทรงหมวกยอดแหลม ซึ่งตั้งอยู่กลางสวนริมน้ำปิง นอกจากนั้นในช่วงกลางวันยังมีระบบไฟฟ้าแสงสว่าง เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่มาใช้พื้นที่ได้เข้าถึงได้อย่างสะดวก โดยไม่มีข้อห้ามแต่อย่างใด

สภาพปัญหา

จากศักยภาพที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลเมืองตาก ซึ่งสามารถดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังพบว่าบริเวณพื้นที่ริมน้ำปิงประสบกับปัญหาอยู่หลายประการได้แก่

1. ปัญหาการบำรุงรักษาสวนให้สวยงาม(การจัดการ) เนื่องจากพื้นที่สวนมีขนาดใหญ่จึงส่งผลให้การดูแลบำรุงรักษาไม่ทั่วถึง ซึ่งพบว่ามีอยู่หลายพื้นที่ยังขาดการดูแลรักษา ซึ่งถ้าให้ทั่วถึงคงต้องใช้แรงงานเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เท่าตัว

2. ปัญหาการมีลานกิจกรรมรองรับไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากในช่วงเย็นของทุกวันจะมีกลุ่มพลเมืองที่หลากหลายวัย มารวมกัน แล้วมีการใช้พื้นที่ทับซ้อนกัน ซึ่งบางประเภทก็ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ แต่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ดังนั้นถ้ามีการแบ่งพื้นที่เพื่อตอบสนองต่อประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างเพียงพอ นับว่าเป็นพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบแห่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นแบบอย่างแก่เมืองอื่นๆต่อไป

3. ปัญหาของพื้นที่ริมน้ำไม่สามารถเป็นที่ดึงดูดประชาชนในระดับภาคได้ ที่เป็นอยู่เพียงเพื่อรองรับความต้องการของพลเมืองในเมืองตากเท่านั้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ศักยภาพ(SWOT ANALYSIS) พบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพในระดับภาคได้ โดยสามารถรองรับการท่องเที่ยวโดยพัฒนาพื้นที่ริมน้ำให้สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่เป็นต้น

4. ปัญหาการใช้ประโยชน์กับพื้นที่ริมน้ำไม่เต็มที่(ตลอดทั้งวัน) พื้นที่ริมน้ำบริเวณดังกล่าวพบว่ามีการใช้พื้นที่ในช่วงเช้าและช่วงเย็น ซึ่งจะขาดช่วงไปในช่วงเวลากลางวัน จากการสำรวจพบว่า ต้นไม้ที่ให้ร่มเงายังมีเบาบางในพื้นที่ ถึงถ้ามีต้นไม้ที่ให้ร่มเงามากขึ้นก็จะส่งผลให้พื้นที่บริเวณนี้มีศักยภาพต่อการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

5. ปัญหาการควบคุมที่จอดรถ โดยเฉพาะในช่วงเช้าและช่วงเย็นบริเวณดังกล่าวมีการจอดรถที่ไม่เป็นระเบียบ กีดขวางการจราจรมาก ซึ่งน่าจะมีการส่งเสริมให้สถานที่จอดรถเป็นระเบียบมากขึ้น

6. ปัญหาการควบคุมพื้นที่ขายสินค้าในช่วงเวลาเช้าและช่วงเย็นให้เป็นระเบียบ จะพบว่ามีร้านค้าแผงลอย หรือรถเข็นจะตั้งอยู่กระจายอยู่ทั่วไป บางพื้นที่ตั้งขวางทางเข้าพื้นที่สวนฯ

จนหาทางเข้าไม่เจอ ซึ่งควรที่จะส่งเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะง่ายต่อการจัดการ
ขยะเป็นต้น

7. ขาดการส่งเสริมกิจกรรมที่ต่อเนื่องหลากหลายในพื้นที่ บริเวณลานกิจกรรมในทุกวัน
ช่วงเย็นจะมีการเดินกิจกรรมเข้าจังหวะ หลังจากนั้นก็ไม่มีการต่อเนื่องเลย ซึ่งน่าจะส่งเสริมให้
มีกิจกรรมทุกสัปดาห์เป็นอย่างน้อย เช่น กิจกรรมประกวดร้องเพลง กิจกรรมประกวดกิจกรรม
เข้าจังหวะ กิจกรรมแสดงดนตรี กิจกรรมการพูดในที่สาธารณะ หรืออื่นๆที่ส่งเสริมให้เยาวชน
มารวมตัวกันทำกิจกรรม ไม่ไปมีว่สมที่อื่นหรืออย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นทางออกให้แก้ว่รุ่น-
อีกทางหนึ่ง

แนวทางการพัฒนาพื้นที่

เนื่องจากศักยภาพของพื้นที่มีประชาชนส่วนใหญ่นิยมเข้ามาใช้พื้นที่อยู่แล้ว เทศบาลเมือง
ตากเพียงแต่อำนวยความสะดวกให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันถ้ามุ่งที่
จะดึงนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่เข้ามา ใช้พื้นที่ หรือเข้าเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จะต้องทสวนสาธารณะ
ริมน้ำให้มีความร่มรื่นกว่าที่เป็นอยู่ การบริหารจัดการ และจะต้องทำให้พื้นที่ริมน้ำให้เป็นชายหาด
โดยใช้ทรายที่มีอยู่ในแม่น้ำปิงให้เป็นประโยชน์ (ปัจจุบันปี 2547 จะมีทรายในแม่น้ำปิงที่ถูกพัดพามากอง
เป็นเกาะกลางน้ำอยู่เป็นระยะทั่วไปตลอดลำน้ำ ส่วนใหญ่ในฤดูร้อนสามารถเดินลงไป
แม่น้ำปิงข้ามไปยังฝั่งตรงข้ามได้อย่างสบาย) ซึ่งจะช่วยให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ รวมไปถึง
ถึงจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในระแวกใกล้เคียงให้เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากเมืองอื่นๆ
ยังไม่มีสถานที่ริมน้ำที่เป็นชายหาดเล่นน้ำได้ จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่อง
เที่ยวแห่งใหม่ได้

■ ชุมชนตรอกจิ้น

สภาพทั่วไป

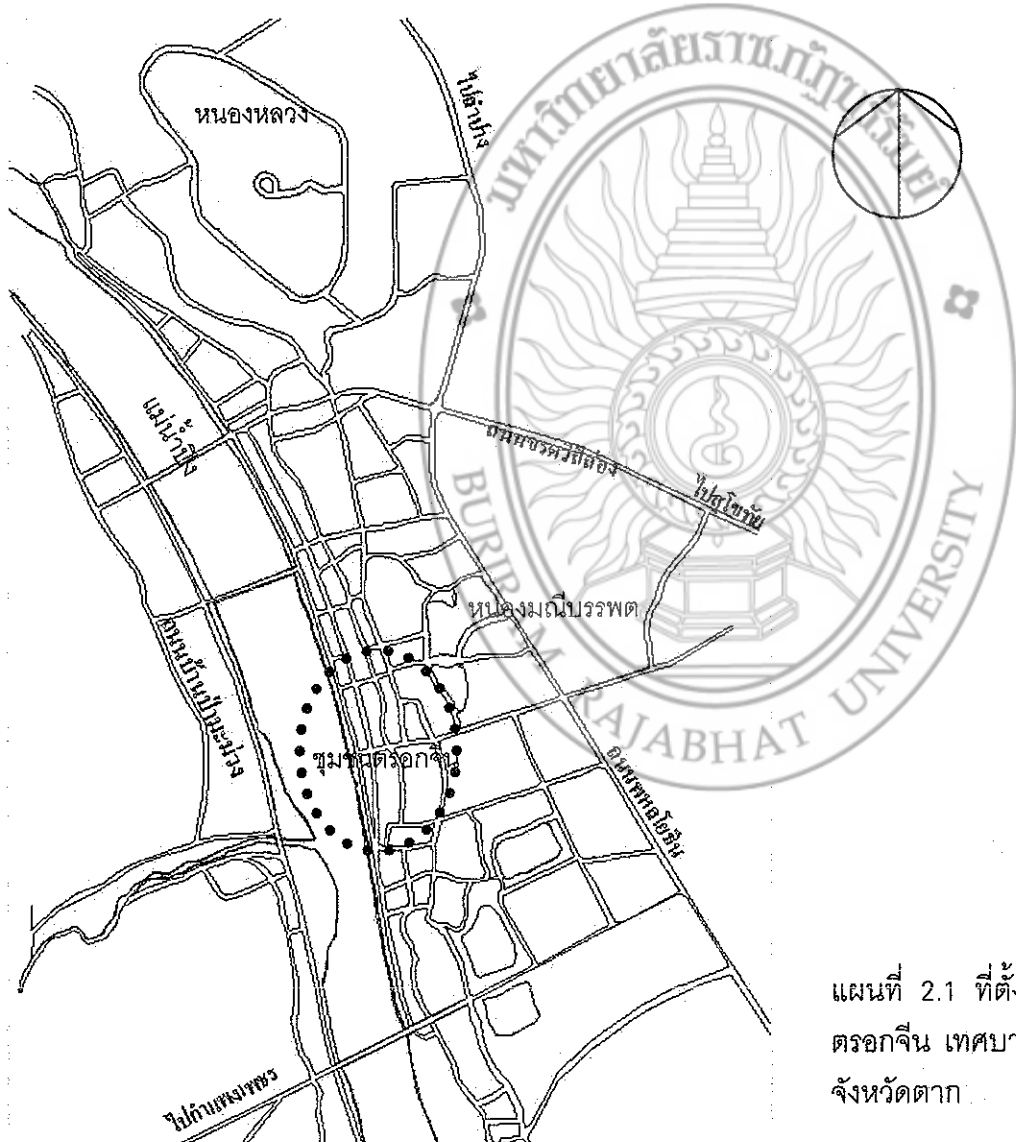
ชุมชนตรอกจิ้นตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำปิง บริเวณทิศใต้ของเทศบาลเมืองตาก(แผนที่2.1)
มีศูนย์กลางอยู่บริเวณวัดน้ำหัก(วัดสีตลาราม) แต่เดิมพื้นที่ดังกล่าวเคยเป็นชุมชนริมน้ำมาก่อน
ซึ่งปัจจุบันสามารถพบหลักฐานจากลักษณะทางสถาปัตยกรรมและการใช้สอยของพื้นที่ อาคาร
ส่วนใหญ่เป็นเรือนไทยร้านค้าริมน้ำ กระจายตัวกันอยู่รอบๆบริเวณวัดน้ำหัก(วัดสีตลาราม) ซึ่ง
มีอาคารเรือนไทยร้านค้าริมน้ำหนาแน่นมากที่สุดบริเวณบ้านตรอกจิ้น

ลักษณะการเข้าถึงชุมชนตรอกจิ้น

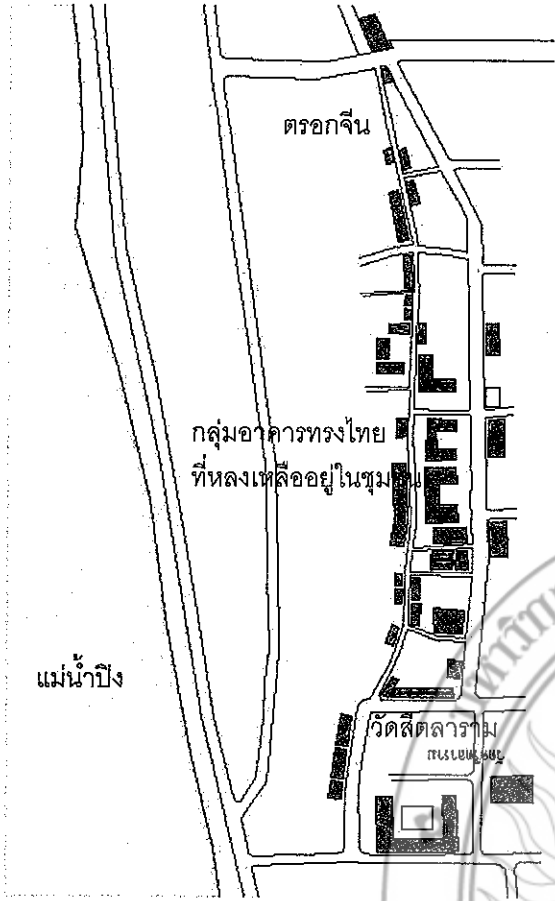
เนื่องจากสภาพผิวจราจรมีลักษณะแคบ มีความกว้างประมาณ 2 - 3 เมตร วัสดุทำ
ถนนเป็นลูกรัง มีความยาวจากทางเข้าจรดถนนหน้าวัดน้ำหัก(วัดสีตลาราม)ประมาณ 150 เมตร
(แผนที่2.2) สามารถเข้าถึงได้โดยการเดิน จักรยาน และมอเตอร์ไซด์เท่านั้น

วิถีชีวิตและคุณค่าที่คงอยู่

ในพื้นที่ชุมชนตรอกจีน จะมีความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรอบวัดน้ำหัก โดยในชุมชนตรอกจีน มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างเบาบาง จากการสำรวจพบว่าใน ชุมชนมีกิจกรรมที่น่าสนใจหลายรูปแบบ ได้แก่ มีโรงเรียนสอนดนตรีไทยและศิลปะแบบไทยทุกประเภท มีร้านอาหารผัดไทย มีการรวมกลุ่มทำงานเพื่อส่งขายตลาดเช้า ตัดเย็บเสื้อผ้า ในด้านคุณค่าทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่เป็นเรือนไทยร้านค้าริมน้ำซึ่ง จะหาดูได้ยากแล้วในประเทศไทยขณะนี้ นอกจากนั้นยังพบว่ามีเรือนไทยเดี่ยว เรือนไทยหมู่ เรือนทรงปั้นหย่า เรือนไทยประยุกต์โดยมีการผสมผสานระหว่างศิลปะไทย + ศิลปะจีน + และศิลปะแบบตะวันตก ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน ซึ่งอาคารบ้านเรือนเหล่านี้ถูกตกทอดมาถึงรุ่นลูก ส่วนใหญ่ยังไม่ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของคนอื่นที่เป็นอยู่แต่เพียงการเช่าเพื่อพักอาศัยหรือการค้าเล็กน้อยเท่านั้นในชุมชน

แผนที่ 2.1 ที่ตั้งของชุมชนตรอกจีน เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

แผนที่ 2.2 ที่ตั้งอาคารเรือนไทยภาคกลางในชุมชนตรอกจิ้น เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ยังพบว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ในช่วงเช้าของทุกวันจะนำข้าวมาดักบาตร อยู่เป็นประจำ ขณะเดียวกันบุคคลดังกล่าวยังมีความสามารถที่หลากหลาย ทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ วิถีชีวิตชุมชนที่สัมพันธ์กับน้ำในอดีต ตลอดจนคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ขาดหายไป ซึ่งจะส่ง ผลดีในการเป็นแหล่งข้อมูลที่มีชีวิต จะช่วยเติมเต็มด้านการสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังขาดหายไป ให้กลับคืนมาสู่ท้องถิ่นต่อไป

สภาพปัญหา

ในชุมชนถ้ามองเพียงกายภาพก็จะพบว่าจะต้องใช้งบประมาณพัฒนากันอย่างมาก เพื่อให้ชุมชนมีกายภาพที่สวยงามเหมาะสมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของเมืองตาก ขณะเดียวกันถ้าจะมองให้ครอบคลุมพื้นที่ในทุกด้าน ชุมชนตรอกจิ้นประสบกับปัญหาหลายด้านได้แก่

1. ปัญหาผิวจราจรชุมชนทรุดโทรม
2. ปัญหาอาคารบ้านเรือนไทยแบบต่างๆเริ่มชำรุดทรุดโทรม
3. ปัญหาการทำรั้วกันบริเวณบ้านสูงทำให้มองภูมิทัศน์ไม่ชัดเจน
4. ปัญหาการขาดเชื่อมโยงกับสถานที่สำคัญในเมือง

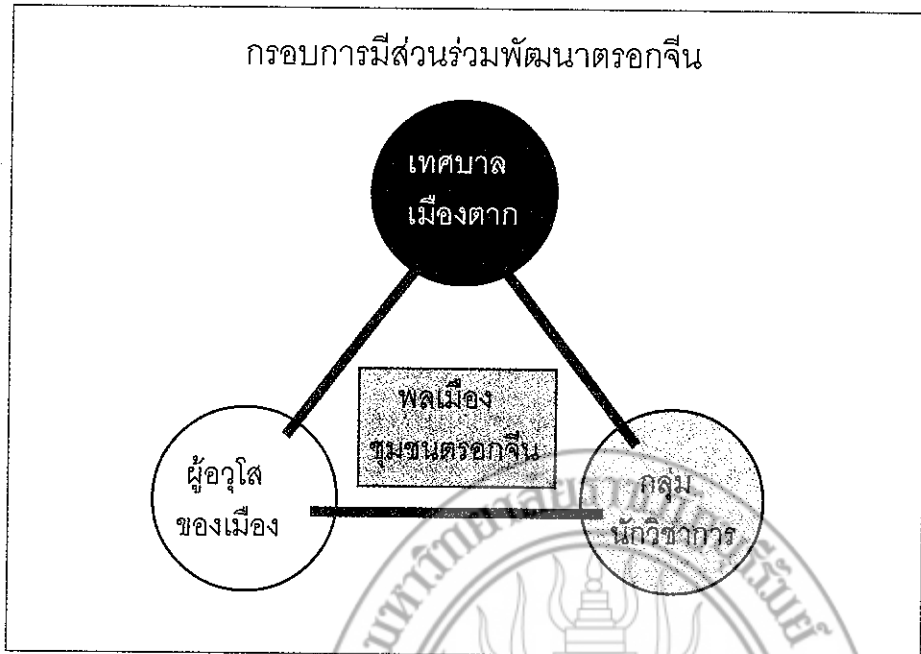
5. ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชนตรอกจีนอย่างแท้จริง
6. ปัญหาการมีส่วนร่วมจากประชาชนในเทศบาลต่อชุมชนตรอกจีน
7. ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ให้เห็นคุณค่าความสำคัญ
8. ปัญหาขาดการส่งเสริมกิจกรรมในด้านวัฒนธรรมในพื้นที่

แนวทางการพัฒนา

จากการสำรวจพื้นที่พบว่าชุมชนตรอกจีน ยังต้องการแรงหนุนเสริมทุกด้าน เพื่อฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเมืองเก่าขึ้นมาให้มีชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน อย่างลงตัวอย่างไม่ขัดต่อคุณค่าวัฒนธรรมที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องเร่งพัฒนาในทุกรูปแบบอย่างเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จะต้องมียุทธศาสตร์การทำงานอย่างน้อย 4 คน เป็นตัวประสานงานในเรื่องต่างเกี่ยวกับเมืองเก่า ประกอบด้วย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสร้างความรู้ความเข้าใจในชุมชน และประสานงานกับรัฐ
2. ให้กลุ่มดังกล่าวจัดกิจกรรมระดมพลัง “ฟื้นชีวิตย่านตรอกจีนเก่า” โดยกลุ่มดังกล่าวจะต้องเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน ได้แก่ กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการทำงาน สืบค้นชีวิตเมืองเก่า เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมในทุกด้าน อย่างเป็นกลาง
3. จัดกิจกรรมระดมสมองระหว่าง ฝ่ายนักวิชาการ ฝ่ายบริหารพื้นที่(เทศบาล) ฝ่ายประชาชนในพื้นที่(ตรอกจีน) (รูปที่ 2.2) ร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและไปพร้อมกัน (ซึ่งขั้นตอนนี้อาจต้องใช้เวลาหลายเดือน ซึ่งกลุ่มทำงานดังกล่าวต้องทำงานอย่างหนัก เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและประโยชน์ร่วมกัน)
4. ให้คนในชุมชนจัดตั้งกลุ่มตัวแทนชุมชนขึ้นมา เพื่อร่วมกันบริหารจัดการ ควบคุม กำกับดูแลพื้นที่ตรอกจีน และประสานงานกับเทศบาลด้วยกลุ่มเขาเอง
5. เมื่อขั้นตอนในข้อที่ 3 - 4 เป็นไปด้วยดีไม่มีข้อขัดแย้ง เทศบาลฯ จึงค่อยเข้าไปพัฒนาพื้นที่ร่วมกับทีมงานของชุมชน และจะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่กับชุมชน
6. ดังนั้นในเบื้องต้นจึงควรเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างนักวิชาการ เทศบาลเมืองตาก ผู้อาวุโสของเมือง กับพลเมืองตรอกจีน
7. หลังจากนั้นจึงมีการออกแบบเพื่อปรับปรุงพื้นที่ ซึ่งต้องอาจจะทำไปที่ละชั้น ซึ่งคงไม่ใช่ทำทีเดียวเสร็จทุกอย่าง เนื่องจากหลายจุดอาจต้องปรับให้เข้ากับสภาพพื้นที่ เป้าหมายสุดท้ายเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของเมือง โดยมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชน การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆ โดยอาจต้องใช้ระบบขนส่งสาธารณะ ป้ายจราจร แสงสว่าง ระบบถนน กิจกรรมที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เป็นต้น

รูปที่ 2.2 การมีส่วนร่วมพัฒนาตรอกจีน

■ **ศาลพระบรมรูปและศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช**
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชท่านทรงเป็นชาวไทยมีเชื้อสายจีน ที่มีคุณอันยิ่งใหญ่ต่อแผ่นดินสยามที่สามารถ ทรงกอบกู้เอกราชกรุงศรีอยุธยาจากพม่าได้ในเวลาไม่ถึงปี หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาไป ก่อนหน้านี้นี้ครั้งที่ท่านรับราชการได้มาดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตากณเมืองตาก(อำเภอบ้านตากปัจจุบัน) ดังนั้นจึงเป็นที่เคารพ ศักดิ์ทักท้วงคนไทยทั่วไปและชาวไทยเชื้อสายจีนทั่วไป รวมทั้งชาวจังหวัดตากทุกคน

สภาพทั่วไป

ปัจจุบัน(ปี 2547)ศาลสดงกล่าวตั้งอยู่บนถนนสายหลักของเมือง มีพื้นที่ประมาณ 25 ไร่ ทางตอนเหนือของเทศบาลเมืองตาก ซึ่งสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกโดยรถยนต์ทุกประเภท โดยมีศาลาทรงไทยเป็นจุดสังเกต บริเวณด้านหน้าเป็นลานโล่งขนาดใหญ่ แบ่งเป็น 2 ช่วงซึ่งมีถนนเป็นตัวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน

การใช้พื้นที่

ในทุกช่วงเย็นจะมีประชาชน กลุ่มวัยรุ่นเข้าไปใช้พื้นที่ลานดังกล่าวเป็นพื้นที่เล่นกีฬา ประเภทต่างๆได้แก่ ฟุตบอล ตระกร้อ เป็นต้น และในช่วงเทศกาลประมาณช่วงเดือน ธันวาคม จะมีงานประจำปีบริเวณลานดังกล่าวและพื้นที่ถนนโดยรอบจะถูกจัดจ้บอง เป็นพื้นที่ร้านค้า ติดต่อกันประมาณ 7 - 9 วัน

และนอกจากนั้น ยังพบว่า มีประชาชนที่ผ่านเข้ามาแวะเวียนมาเคารพ ศักกालะพระบรมรูปทุกวัน ส่งผลให้ต้องมีคนเข้าไปบริหารจัดการในพื้นที่พอสมควร

สภาพปัญหา

1. บริเวณลานด้านหน้าศาลพระบรมรูปร้อนไม่มีร่มเงา
2. บริเวณศาลไม้จัดให้มีพื้นที่จอดรถให้เป็นระเบียบ
3. การบริหารจัดการควรต้องมีการจัดระเบียบเพิ่มเติม
4. ควรให้การจัดภูมิทัศน์ให้สวยงามยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว และจากศักยภาพของศาลพระบรมรูปและศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นที่เคารพบูชาแก่ไทยทุกหมู่เหล่า ซึ่งมีการพัฒนาสถานที่ให้มีความสวยงามและมีความร่มรื่น เหมาะสมกับกับความยิ่งใหญ่สมพระเกียรติของท่านที่ทรงมีต่อบ้านเมือง จึงควรต้องมีการพัฒนาบริเวณลานให้มีความร่มรื่น บริเวณรอบพระบรมรูปให้มีการจัดแต่สวนให้สวยงาม ตลอดจนจัดให้มีที่จอดรถได้ทุกประเภท ซึ่งคาดว่าจะมีผู้มาเคารพขอพรจากท่านอย่างไม่ขาดสายในแต่ละวัน

2.3.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำปิง ชุมชนตรอกจิ้น และศาลพระบรมรูปและศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยจะต้องทำการส่งเสริมให้พื้นที่ทั้ง 3 แห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมืองอย่างต่อเนื่อง และทุกรูปแบบ คาดว่าจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วประเทศได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนจังหวัดตาก (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต

ปี พ.ศ.	ผู้เยี่ยมเยือน (คน)		ฝั่งเมืองตาก		ฝั่งเมืองตาก หลังพัฒนา(คน)
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม	ก่อนพัฒนา	
2541	460,534	32,613	493,147	123,287	123,287
2545	523,165	31,814	554,979	138,745	138,745
2550	757,523	56,799	814,322	203,581	285,013
2555	941,853	70,289	1,012,143	253,036	354,250
2560	1,126,184	83,779	1,209,963	302,491	423,487
2565	1,310,514	97,269	1,407,784	351,946	492,724

ซึ่งจะส่งผลดีในภาพรวมหลายระดับดังต่อไปนี้

ระดับประเทศ

ผลจากการพัฒนาชุมชนตรอกจีน ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่รู้จัก และเป็นตัวแทนของชาวไทยได้อย่างดี โดยผ่านการนำเสนอเรื่องราว ภายใต้คุณค่าทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมอันโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการดึงดูดชาวไทยและชาวต่างประเทศที่หลงใหลในคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ในทางเดียวกันเมื่อมีผู้คนเข้ามาในพื้นที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลโดยตรงทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำกันหลายๆครั้งต่อไป

ระดับภูมิภาค

จากการพัฒนาพื้นที่ทั้งสามแห่งที่กล่าวมาในเบื้องต้น จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวมเชื่อมโยง

ระดับภูมิภาค ได้แก่

เกิดส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยวในภาคเหนือเพิ่มขึ้นในจังหวัดตาก ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้สู่การพัฒนาจังหวัดตาก

เกิดทางเลือกในการท่องเที่ยวที่หลากหลายยิ่งขึ้นในภูมิภาค ซึ่งพบว่าในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวมีการท่องเที่ยวที่ซ้ำกันอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในจังหวัดตากจะต้องชูการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหลัก เกิดการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี เป็นต้น

■ ระดับเมือง

จะส่งผลให้เกิดรายได้ในภาพรวมต่อหัวประชากร (GPP) เพิ่มสูงขึ้น ในภาคการค้า และการบริการ จึงเป็นการเพิ่มแหล่งงาน เพิ่มการจ้างงานในพื้นที่ นั้นหมายความว่าเมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในภาพรวมเพิ่มขึ้น และจะส่งผลให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากรูปแบบของภาษีท้องถิ่นนั่นเอง

■ ระดับชุมชน

ประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดตาก จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น เช่น การบริการขนส่งสินค้า การค้าขายสินค้าท้องถิ่น การผลิตสินค้าท้องถิ่น การขายอาหาร เครื่องดื่ม การให้เช่ารถจักรยาน เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้เกิดจากการซื้อขายสินค้าของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. กรอบแนวทางการดำเนินการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน :

เมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่.

สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ). คู่มือการเสริมประสิทธิภาพการวางแผนและจัดการเมืองของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร, 2545.

สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2537. โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ.

สำนักงานพัฒนาเมือง กรมการปกครอง สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ศูนย์ว่าด้วยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UNCHS). คู่มือการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะของเทศบาล เล่ม 1.

เอกสาร กรอ. นโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

เอกสาร กรอ. แนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่อินโดจีน

อภิชาติ วงศ์แก้ว, 2527. เกณฑ์มาตรฐานการวางแผนพัฒนาเทศบาลทางด้านกายภาพและการบริหาร. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

Office of Udon Thani Governor. Udon Thani Provincial Investment Plan Planning and Project

section. Sinclair Knight and Partners Pty Ltd. Pal Consultant co.,Ltd, 1988. Regional Cities Development Project II Pre-feasibility Study Vol.10 Institutional.

World Bank Assessment Mission (prepared) for National Economic and Social

DevelopmentBoard Royal Thai Government. March 7, 1997. Report of Assessment Mission : UrbanDevelopment Under the 8th and 9th Plans.